

Asia: VN/13118/2024

## **Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **Lausunto säästöjen toteuttamistavoista**

Hämeenlinnan kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnosta kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan kotoutumisen edistämistä annettua lain muuttamista siten, että Kansaneläkelaitokselle sen maksaman toimeentulotuesta annetun lain 7 §:ssä tarkoitetun perustoimeentulotuen korvauksesta luovuttaisiin kokonaan. Tilapäisen oleskeluluvan omaavilla, lähinnä Ukrainasta sotaa paenneilla ei ole oikeutta työmarkkinatukeen, ja heidän ensisijainen etuutensa ja toimeentulonsa työllistymisen viivästyessä on perustoimeentulotuki. Tilapäistä suojelua saavien ukrainalaisten kansainvälisen suojelun tarve on kuitenkin pitkittynyt oleellisesti ja siten tämä rakenteellinen epäkohta tulisi korjata. Muutoksen myötä hallituksen tavoite toimeentulotukiriippuvuuden poistamiseksi toteutuisi kyseisen maahanmuuttajaryhmän osalta.

Hämeenlinnan kaupunki näkee harkitsemattomana esityksen perustoimeentulotuen korvausmekanismista luopumisesta sekä on huolissaan sen aiheuttamista negatiivisista vaikutuksista niihin kuntiin, jotka ovat vastaanottaneet runsaasti Ukrainasta sotaa paenneita. Kuntien todelliset keinot työllistää kotoutuja-asiakkaita ovat rajoitetut ja kuten esitysmuistiossa mainitaan, ei työllisyyden hoidon kokonaisvastuun siirtyminen valtiolta kunnille tule vähentämään kotoutuja-asiakkaiden perustoimeentulotuen tarvetta.

Toteuttamistavat ovat samanaikaisesti monesta suunnasta tulevia säästötoimenpiteitä, jotka kohdistuvat heikoimmassa asemassa oleviin (mm pakolaislapset), joiden seurauksista ei ole tehty vakavan tilanteen edellyttämiä luotettavia vaikutusarviointeja.

Kuntatalouden heikkeneminen vaikuttaa kaikkiin kuntalaisiin.

## **Lausunto laskennalliseen korvaukseen kohdistuvasta leikkauksesta (ml ns. korvausasetus)**

Korvausasetuksen muutosehdotus kohdistuu pääosin alle seitsemänvuotiaiden laskennalliseen korvaukseen. Kotikunnan saatuaan varhaiskasvatusikäisillä lapsilla on subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen sekä kunnan on palveluissaan ja niiden järjestämisessä otettava ensisijaisesti huomioon lapsen etu. Hallitusohjelman tavoitteissa on nostaa alle 3-vuotiaiden osallistumisastetta varhaiskasvatukseen ja vanhempien saamista kotoa töihin, jonka toteutumista leikkaus juuri tämän kohderyhmän laskennalliseen korvaukseen heikentää. Hallituksen budjettiriihen mukaisesti leikkaukset eivät saa heikentää varhaiskasvatuksen tai opetuksen palveluita. Kansainvälistä suojelua saavien lasten tarve erityiselle tuelle varhaiskasvatuksessa on suurin etenkin maahantulon alkuvaiheessa. Kotoutujalasten kielen oppiminen on merkittävässä roolissa varhaiskasvatuksessa. Tulkkaus kustannusten sisällyttämisessä osaksi laskennallista korvausta ei ole riittävästi huomioitu varhaiskasvatuksen ja kodin yhteistyön tarpeita ja rajaa ulos maahanmuuttajalasten oikeudet yhdenvertaiseen kasvatukseen.

Nyt esitettävät muutokset sekä aiemmat jo päätetyt muutokset ovat kokonaisuudessaan ristiriitaisia hallitusesityksen säästötavoitteiden kanssa ja toteutuessaan itseasiassa aiheuttavat merkittäviä taloudellisia lisäkustannuksia sekä epäsuotuisia vaikutuksia yhteiskuntaan.

## **Lausunto kumottaviksi esitetyistä pykälistä (normin purku)**

Monialaisista kotoutumissuunnitelmista luopuminen sen sijaan saattaa lisätä päällekkäistä työtä, kun kunnan velvollisuus yhteensovittaa palvelut hyvinvointialueen kanssa poistuu. Leikkaukset heikentävät eri toimijoiden välistä yhteistyötä, mikä voi johtaa palvelujen pirstaloitumiseen ja tehottomuuteen. Ilman monialaista suunnittelua ja toteutusta palvelujen laatu ja kohdentaminen heikentyy, tämä hidastaa kotoutumisprosessia ja lisää syrjäytymisriskiä. Säästöjen toteuttamistavat saattavat kääntyä itseään vastaan esimerkiksi perheiden kotoutumissuunnitelman poisto voi aiheuttaa päinvastoin lisäkustannuksia, kun jokaiselle perheenjäsenelle tehdään oma kotoutumissuunnitelma tulkkauksineen.

## **Lausunto kevennettävistä tehtävistä (normin purku)**

Kevennettävät tehtävät, joita tässä esityksessä esitetään, ei tosiasiallisesti ole toteutettavissa, koska kuntien on joka tapauksessa suunniteltava palveluitaan yhdenvertaisesti kaikki kuntalaiset huomioiden.

Hämeenlinnan kaupunki katsoo, että hallituksen tulee luopua tämän esityksen valmistelusta tällaisenaan, koska sen seuraukset ovat kohtuuttomia kuntataloudelle.

Tauro Tanja  
Hämeenlinnan kaupunki - Niklas Lähteenmäki, elinvoimajohtaja